

ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKILLI TAHTA UYGULAMALARINA İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF TEACHER CANDIDATES' ATTITUDES TOWARD SMART BOARD IMPLEMENTATION

Zakir ELÇİÇEK¹

Öz

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumlarını incelemektedir. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modelinde olan bu araştırma kapsamında, Bir devlet üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimi almakta olan 120 öğrenciden Solak (2012) tarafından uyarlanan “Akıllı Tahtayı Kabul ve Kullanım Niyeti Ölçeği” aracılığıyla veri toplanmıştır. Verilerin analizi sonucunda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik katılıyorum düzeyinde olumlu tutum sergiledikleri tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumları ile cinsiyet, yaş ve öğretmenlik alanı değişkenleri arasında ise anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı tahta, öğretmen adayları, olumlu tutum

Abstract

The aim of this study is to examine the attitudes of candidate teachers towards using smart boards. Within the scope of this research, which is a survey model of quantitative research methods, data were collected from 120 students who were studying Pedagogical Formation at Dicle University through the “Intention Use of Smart Board Scale” which was adapted by Solak (2012). As a result of the analysis of the data, it was determined that teacher candidates who participated in the research had positive attitudes towards the use of smart boards. There was no significant difference between the candidate teachers' attitudes towards using smart boards and gender, age, and teaching area variables.

Keywords: Smart board, teacher candidates, positive attitudes.

¹ Arş.Gör.Dr., Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi, zakir_5627@hotmail.com, Orcid: 0000-0002-4469-2243

Makale Türü: Araştırma Makalesi – Geliş Tarihi:18/12/2018 – Kabul Tarihi:25/12/2018

DOI:10.17755/esosder.498735

1. GİRİŞ

Gelişen dünyada teknolojinin gelişimi baş döndürücü bir hızda gerçekleşmektedir. İnsan hayatının neredeyse her alanında teknolojinin hızlı gelişimi ve değişimi artık yaşamın olmazsa olmaz bir parçası hale gelmiştir. Tüm alanlarda olduğu gibi eğitim alanı da bu etkiden nasibini almıştır.

Teknolojideki hızlı gelişime paralel olarak eğitim ortamı da sürekli değişmektedir. Dolayısıyla eğitim araç ve gereçlerinin teknolojideki bu gelişimle birlikte yenilenmesi ve çağın ihtiyaçlarına karşılık vermesi kaçınılmazdır. Teknolojik gelişimlerden faydalanmayan eğitim sistemleri zamanla günün toplumsal ve bireysel beklentilerine cevap veremez hale gelmektedir. Eğitimin temel amacı bireyleri gerçek hayata hazırlamak olduğundan, çağımızın vazgeçilmezi olan bilgi teknolojilerinin kullanımında bireyleri hazır hale getirmek önem arz etmektedir. Dolayısıyla gelişen eğitim teknolojileri öğretim ortamlarında kullanılmalı ve teknolojiden etkin şekilde yararlanılmalıdır (Solak, 2012, s. 1).

Eğitim teknolojisi; eğitim öğretim ortamlarını etkili bir şekilde tasarımlayan, eğitim öğretim sürecinde ortaya çıkan problemleri çözebilen, öğrenme ürününün kalitesini ve kalıcılığını arttıran akademik sistemler bütünüdür. Bu sistemlerde kullanılan teknolojik eğitim öğretim araçları da eğitim teknolojisi donanımlarıdır (İşman, 2002).

Öğretimde teknolojik araç gereçlerin kullanımının önemi büyüktür. Teknolojik araçlar eğitim öğretim ortamını zenginleştirerek öğretme ve öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve bilgilerin öğrenenlerde daha kalıcı olmasını sağladığı vurgulanmaktadır (Sağlam, 2007). Teknolojik araçlar görsel ve işitsel araç gereçlerle öğrenenlerin daha çok duyusuna hitap etmeyi kolaylaştırarak öğrenme ortamlarını daha canlı ve eğlenceli kılmaya sebep olabilmektedir.

Günümüzde sınıf ortamında en çok kullanılan teknolojik araçlardan birisi akıllı tahtalardır. Tepegöz ve televizyonların ardından bilgisayar tabanlı sistemler olan akıllı tahtalar, Türkiye’de ilk olarak 1990’ların başlarında işletmelerde kullanılmaya başlanmış zamanla yaygınlaşarak eğitim ortamlarında da yerini almıştır. 2012 yılında ülke çapında uygulanmaya başlayan FATİH projesiyle tüm sınıflara akıllı tahta yerleştirme hedefiyle bakanlık önemli bir adım atmıştır.

Günümüzde öğretim kademelerin çoğunda akıllı tahtalar yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Dolayısıyla günümüzde artık birçok kademede öğrenenlerin akıllı tahta ile eğitim öğretim hizmeti alması söz konusudur. Bu durumda öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanımına ilişkin tutumları önem arz etmektedir. Çünkü artık hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelen akıllı teknolojilerin kullanımı okulöncesi yaşlara kadar gelmiştir. Dolayısıyla akıllı teknolojilerin öğrenme süreçleriyle bütünleştirilmesi önem arz etmektedir. Araştırma bu yönüyle öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumlarını belirlemek açısından önemlidir.

1.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumlarını incelemektedir. Bu kapsamda Dicle Üniversitesinde Pedagojik Formasyon eğitimi almakta olan 120 öğrenciden “Akıllı Tahtayı Kabul ve Kullanım Niyeti Ölçeği” aracılığıyla veri toplanmıştır.

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır:

- a) Öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumları ne düzeydedir?
- b) Öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

- c) Öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumları öğrenim gördükleri alanlara göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- d) Öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumları yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. YÖNTEM

Bu araştırma nicel araştırma yöntemlerinden (betimsel ve ilişkisel) tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Karasar'a (2010) göre, tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Tarama araştırmaları, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek ve tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre örneklemin daha büyük olduğu araştırmalardır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel 2009, 226).

Araştırmada kullanılan ölçme aracı Solak (2012) tarafından Davis (1989) ve Hu ve diğerleri (2003) 'nin Teknoloji Kabul Modelindeki ölçek maddelerinin uyarlanmasıyla hazırlanan "Akıllı Tahtayı Kabul ve Kullanım Niyeti Ölçeği"dir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Solak (2012) tarafından yapılmıştır. Bu araştırma verileri için Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı .94 olarak hesaplanmıştır. Bu durum verilerin güvenilir olduğunu göstermektedir. Ölçek 5'li likert türündedir. Puan aralıkları şu şekildedir:

Kesinlikle Katılmıyorum: 1.00-1.79

Katılmıyorum: 1.80-2.59

Kararsızım: 2.60-3.39

Katılıyorum: 3.40-4.19

Tamamen Katılıyorum: 4.20-5.00

Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesinde pedagojik formasyon eğitimi almakta olan 800 kişi oluşturmaktadır. Örnekleme ise evrenden rastgele (random) seçilen 120 kişi oluşturmaktadır.

Veriler SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Verilerin analizinde parametrik veya nonparametrik testlerden hangisinin kullanılacağına karar vermek için normal dağılım değerlerine bakılmıştır. Çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerlerinin +2 ve -2 aralığında olduğu tespit edilmiş ve verilerin normal dağılım gösterdikleri (George ve Mallery, 2010) görülmüştür (Çarpıklık: -1,126; Basıklık: 1,076). Bu nedenle yapılan analizlerde parametrik testler uygulanmıştır. Verilerin analizinde yüzde, frekans, ortalama, standart sapma, t-testi ve ANOVA hesaplamalarından yararlanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma amaçları çerçevesinde elde edilen bulgular yer almaktadır.

Öğretmen adaylarının "Akıllı Tahtayı Kabul ve Kullanım Niyeti Ölçeği" ne verdikleri cevapların madde ve toplam ortalamalarına ilişkin değerler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 7. Öğretmen adaylarının "Akıllı Tahtayı Kabul ve Kullanım Niyeti Ölçeği" ne verdikleri cevapların madde ve ölçek toplamına ilişkin Ortalama ve Standart Sapma Puanları

	Maddeler	\bar{X}	SS	Düzyer
1	Sınıfta akıllı tahta kullanarak derslerimi daha hızlı gerçekleştiriyorum/gerçekleştirebilirim.	3.85	1.21	Katılıyorum

2	Akıllı tahtayı kullanmak sınıf içi performansımı artırıyor/artırır.	3.73	1.22	Katılıyorum
3	Akıllı tahtayı kullanmak öğretimde verimliliğimi artırıyor/artırır.	3.73	1.11	Katılıyorum
4	Akıllı tahtayı kullanmak mesleğimdeki etkinliğimi artırıyor/artırır.	3.68	1.13	Katılıyorum
5	Akıllı tahta kullanımının mesleğimde öğretim açısından faydalı olduğunu düşünüyorum.	3.85	1.12	Katılıyorum
6	Akıllı tahta kullanımını öğrenmek benim için kolaydır.	4.04	1.05	Katılıyorum
7	Akıllı tahta ile yapmak istediklerimi (öğretim etkinliklerimi) kolayca gerçekleştirebilirim.	3.92	1.09	Katılıyorum
8	Akıllı tahtayı kullanmak benim için kolay ve anlaşılırdır.	4.04	1.04	Katılıyorum
9	Akıllı tahta kullanımının esnek olduğunu düşünüyorum. {Esneklik: gerektiğinde farklı programlarla, dosyalarla çalışabilirlik, farklı öğretim yöntemlerine uygunluk vb.}	3.88	1.02	Katılıyorum
10	Akıllı tahta kullanımında uzmanlaşmanın (akıllı tahtaya hakim olmanın) kolay olduğunu düşünüyorum.	3.75	1.15	Katılıyorum
11	Öğrencilerim akıllı tahtayı kullanmam gerektiğini (kullanırsam daha etkili olacağımı) düşünürler.	3.72	1.01	Katılıyorum
12	Meslektaşlarım akıllı tahtayı kullanmam gerektiğini (kullanırsam daha etkili olacağımı) düşünürler.	3.53	1.06	Katılıyorum
13	13. Alanımda/Mesleğimde etkilendiğim kişiler (benim için değerli kişiler) akıllı tahta kullanımının gerekli olduğunu düşünürler.	3.56	1.07	Katılıyorum
14	14. Akıllı tahtayı mümkün olduğunca öğretim etkinliklerimde kullanırım.	3.74	1.13	Katılıyorum
15	15. Gerektiğinde mümkün olduğu ölçüde farklı öğretim teknikleri için akıllı tahta kullanımını tercih ederim.	3.98	1.02	Katılıyorum
	Toplam	3.80	0.82	Katılıyorum

1218

Tablo 1’de görüldüğü gibi madde ortalamaları ve ölçeğin toplam ortalaması 3.53 ile 4.04 değerleri arasında değişmekte ve tamamı katılıyorum düzeyindedir. Bu durumda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik olumlu bir algı içerisinde oldukları söylenebilir.

Ölçekteki en düşük madde 12. Madde olan “*Meslektaşlarım akıllı tahtayı kullanmam gerektiğini (kullanırsam daha etkili olacağımı) düşünürler.*” maddesidir. En yüksek maddeler ise 6 ve 8. maddeler olan “Akıllı tahta kullanımını öğrenmek benim için kolaydır.” , “Akıllı tahtayı kullanmak benim için kolay ve anlaşılırdır.” maddeleridir.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre görüşlerinde anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin sonuçlar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre akıllı tahta kullanma tutumlarına ilişkin algılarına yönelik t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Kadın	62	3.74	.80	-.722	118	.47
Erkek	58	3.85	.84			

Öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumlarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte erkeklerin kadınlara göre daha olumlu bir tutum içerisinde oldukları görülmektedir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri alanlara göre görüşlerinde anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin sonuçlar Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri alanlara göre akıllı tahta kullanma tutumlarına ilişkin algılarına yönelik t-testi sonuçları

Alan	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Fen	54	3.82	.89	.260	118	.79
Sosyal	66	3.78	.76			

Öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumlarında öğrenim gördükleri alanlara göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte Fen Bilimleri alanlarında öğrenim gören adayların Sosyal Bilimler alanlarında öğrenim gören adaya göre daha olumlu bir tutum içerisinde oldukları görülmektedir.

Katılımcıların yaş gruplarına göre görüşlerinde anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin sonuçlar Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Öğretmen adaylarının yaş gruplarına göre akıllı tahta kullanma tutumlarına ilişkin algılarına yönelik anova sonuçları ve betimsel istatistikler

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Gruplar arası	0.42	2	0.21	0.31	0.73	---
Gruplar içi	78.91	115	0.68			
Toplam	79.33	117				

Betimsel İstatistikler				
Yaş Grubu	N	\bar{X}	S	
25 yaş altı		54	3.8488	.77438
26-35 yaş		54	3.7543	.81730
36 yaş ve üstü		12	3.6600	1.14156
Toplam		120	3.7896	.82347

Öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumlarında yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte 25 yaş altı grubun daha olumlu bir tutum içerisinde oldukları görülmektedir. Ayrıca yaş arttıkça olumlu tutumun düştüğü de görülmektedir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumlarını inceleyen bu araştırma sonucunda araştırmaya katılan öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik katılıyorum düzeyinde olumlu tutum sergiledikleri görülmektedir. Solak (2012) öğretmenlerle yaptığı araştırmada paralel bir sonuca ulaşmıştır. Somyürek, Atasoy ve Özdemir'in (2009) çalışmasında öğretmenlerin akıllı tahtalara yönelik olumlu tutum içerisinde olduğu ortaya çıkmıştır. Türel'in (2012) araştırmasında da benzer şekilde öğretmenlerin büyük kısmının akıllı tahtaları sıklıkla kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Banoğlu, Madenoğlu, Uysal ve Dede'nin (2014) çalışmasında da öğretmenlerin akıllı tahtaları büyük oranda kullandıkları anlaşılmaktadır. Şahin ve Akçay (2011) yapmış oldukları çalışmada öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanımı konusunda olumlu tutum ve görüşlere sahip oldukları sonucuna

ulaşmıştır. Gürol, Donmuş ve Arslan (2012) tarafından sınıf öğretmenleriyle yapılan araştırmada ise katılımcıların öğretmenlerin akıllı tahta kullanma konusunda eğitimsiz ve yetersiz olduğunu, bu durumun olumsuz bir algı oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanmaya yönelik tutumları ile cinsiyet, yaş ve öğretmenlik alanı değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bununla birlikte erkeklerin kadınlara göre daha olumlu bir tutum içerisinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yaş değişkeninde ise yaş grubu düştükçe tutumun daha olumlu bir eğilim gösterdiği sonucu çıkmıştır. Öğretmenlik alanı itibarıyla ise fen alanlarındaki katılımcıların sosyal alanlardaki katılımcılara göre daha olumlu bir tutum içinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Solak (2012) öğretmenlerle yaptığı araştırmada yaş ve cinsiyet bakımından yine benzer sonuçlara ulaşmıştır. Gürol vd. (2012) tarafından yapılan araştırmada cinsiyet konusunda benzer sonuçlar elde edilmiştir. Şekerci, Bozkurt ve Arslan (2015) tarafından Fatih projesine yönelik sınıf öğretmenleriyle yapılan çalışmada da kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha olumsuz bir tutum içerisinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçları genele anlamda katılımcıların olumlu bir tutum içinde olduğunu göstermektedir. Bu olumlu tutum fırsat bilinerek öğretmen adaylarının akıllı tahta kullanma yeterliklerinin belirlenmesi ve ihtiyaç durumuna göre geliştirilmesine yönelik araştırmalar yapılabilir. Ayrıca okul yöneticileri özellikle yeni neslin bu olumlu tutumunu geliştirme çabası içinde olmalıdır.

KAYNAKLAR

- Banoğlu, K., Madenoğlu, C., Uysal, Ş., & Dede, A. (2014). FATİH projesine yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi (Eskişehir ili örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 39-58
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 3. Baskı Ankara: Pegem Akademi.
- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson
- Gürol, M., Donmuş, V. ve Arslan, M. (2012). İlköğretim Kademesinde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Fatih Projesi İle İlgili Görüşleri. *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 3(3).
- İşman, A. (2002). Sakarya İli Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Yönünden Yeterlilikleri. *TOJET*, 1 (1).
- Karasar, N.,(2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Yirmi Birinci Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Sağlam, F. (2007). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Derslerinde Bilgi Teknolojisi Yararlanma Öz-Yeterlilikleri ve Etki Algılarının Değerlendirilmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Solak, M. (2012). Öğretmenlerin Akıllı Tahta Kullanımına Karşı Tutumlarının Teknoloji Kabul Modeline Göre İncelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Somyürek, S., Atasoy, B. & Özdemir, S. (2009). Board's IQ: What makes a board smart? *Computers & Education*, 53(2), 368-374.

- Şahin, A. & Akçay A. (2011). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Turkish Studies*, 6/2, 909-918.
- Şekerci, H., Bozkurt, E., ve Arslan, S. (2015). Fatih Projesi'ne İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 10(11).
- Türel, Y. K. (2012). Teachers' negative attitudes towards interactive whiteboard use: Needs and problems. *Elementary Education Online*, 11 (2), 423-439.